

МЛВ

МИКОЛА ЧЕЧЕЛЬ.

1842

66915

13103

ЩО НАМ ТРЕБА ЗАРАЗ РОБИТИ?

(Промова, виголошена 6-го квітня
1917 року на мітінг-концертові,
улаштованому Українським Агіта-
ційним Комітетом м. Петрограду).

Ціна 10 коп.

БІБЛІОТЕКА
Н.-Д. УНІВЕРСИТЕТУ
Т. Г. ШЕСТЕРНІКА

№ 12749

Видання Петроградського Українського Агітац. Комітету.
1917.

9(44-41)
2-541

XI(24К)08 +
ФОР(24К)

2
С

А.18293 и

Знр

БІБЛІОТЕКА
Академії Наук
УРСР

ВНООС
Зарено 20.04 р.

Центральна
наукова бібліотека
АН УРСР
Акт № 197 *902*
нр 22 *10222-11*

I.

Товариш, котрий говорив перед мене, довів вам, що *нам, українцям, необхідна національно-територіальна автономія* *), що вона для нас необхідна так само, як необхідна для людини окремої вода, як необхідне для неї повітря або хліб; як без сього не може рости і кріпнути окрема людина, так не може Український Народ розвиватись, разгорвати свої сили, виявляти все багацтво своєї національної душі, не маючи автономії.

Як не може окрема людина утворити свого добробуту, не будучи забезпечена правом від любителів жити з чужої праці, так не може окремий Народ утворити собі кращого життя, не маючи забезпечення, що з його праці не користатиме інший Народ.

Автономія для України і буде тим правом, що забезпечить Українському Народові можливість вільно розвиватись, іти до кращої будучини, де нема пригнічених, де всі рівні, і забезпечить йому вільний похід до соціалістичного ладу.

*Український Народ мусить мати автономію!
Кожний Українець мусить про се пам'ятати!
Кожний Українець мусить сього домагатись!
Всі сили положимо, щоб здобути її!*

Повстає питання: що-ж треба робити нам, щоб здобути собі ту благословенну автономію?

Отже я й хочу в коротких словах розказати вам, товариші Українці, про те, як нам здобувати її.

*) Див. книжечку І. Косенка „Хто ми і чого нам треба“.

260 літ пройшло від того часу, як з'єднався наш народ з Москвою.

З першого ж году після цього нещасливого для нас з'єднання московські царі з своїм правителством почали потрохи, помаленьку але уперто й безупинно віднімати від нашого Народу ті права й вільності, які він мав і з якими приєднався до Москви. Пройшло 260 років і Український Народ зробився з вільнного—рабом, котрому пан замкнув уста.

Український Народ зачислено було до мужицького народу. Його мова була зроблена мужицькою. Нею не вільно було ні читись, ні говорити в правительственных установах.

З Українського Народу намагались зробити щось низче. Його вважали за ту „сіру скотинку“, котра мусить орати свої лани, щоб мала з чого платити податі; котра мусить своїм трупом вкривати Мазурські болота, поля Галичини й Карпатські гори, здобуваючи славу царям, набиваючи кишені ріжним глитаям, а для себе получаючи „царське спасібо“, срібні, а найчастіше дерев’яні хрести та протези, замість відбитих рук та ніг. У його вкрадено його національне ім’я, зробивши його „народним хохлом“, його доведено до того що він врешті не знав хто він. Його довели до того, що він забув зовсім про свою славну історію, про волю, котру він завше мав, котру так любив і за котру століттями боровся з ріжними ворогами.

Царі московські осліпили Український Народ, до того забили йому памороки, що народ сей, обідраний і темний, окрадений і обдуриений, забувши хто він, хто його приятелі, а хтовороги, почав щитати, що царі московські—се законні його во-

лодарі, що як на небі Бог—так на землі царь, і то царь московський, православний, захитник народу від ворогів, захитник віри правславної; щоб не робив царь, то на се він має право, бо се право надано йому від Бога. Що царь має право розпоряджатись Народом, як сам захоче; коли ж для Народу буває погано від розпорядень сього царя, то виною сьому не сам царь, а його прислужники; що вони вороги Народу, а не царь, котрий любить свій Народ і піклується за його.

Любов до тих царів сильно вкорінилася в Народі.

Ті люди, котрі бачили, що то за царі панують над Народом, як то вони піклуються за його і якого добра бажають йому, ті люди, що могли б роскрити Народові очі, не мали змоги робити сього. Їм затикали рота, а коли вони пробували роз'ясняти Народові, то ім замикали уста навіки. І так всі мовчали: одні через те, що не розуміли, а другі через те, що ім не давали говорити. Все мовчало, і Вся Росія мовчала! Як каже Т. Шевченко.

„Од Молдавинина до Фина
На всіх язиках все мовчить...
Бо благоденствує!“ ...

Але наршеті прийшов кінець пануванню царів. Більше іх нема і не буде. Доволі вони попанували над нами! Народ взяв сам в свої руки владу і сієї влади з своїх рук він не випустить.

Отже першим нашим обов'язком являється розвіяти у Народа нашого той дим, той туман, яким обгорнуто було царське ім'я. Треба відзвичаювати Народ від того якогось побожного погляду, що мав Народ на царя. Треба, щоб На-

род нарешті зрозумів, чим були для його царі, якими ворогами Народу вони були, скілько шкоди Народові вони робили.

Ми, що живемо тут у столиці, що свідоміші від наших темних земляків, що добре знаємо чого варті царі, повинні подбати насамперед, щоб іувесь Народ знов те саме. Щоб не було в Народі таких, котрі хотіли б знов царя, як не старого, то якогось іншого. Бо всі царі однакові! Не треба іх!

„Бодай кати іх постинали—
Отих царів, катів людських!“

як сказав Т. Шевченко, бо з ними нема волі.

„А де нема святої волі,
Не буде там добра ніколи.
Нащо ж себе таки дурить?
Ходімо в селища: там люде!
А там де люде—добре буде;
Там будем жити, людей любить,
Святого Господа хвалить.

Ось перше гасло, перший клич, який ми мусимо ширити серед наших земляків—Українців.

Геть царів!

ХАЙ ЖИВЕ ВЛАСТЬ НАРОДА—ДЕМОКРАТИЧНА РЕСПУБЛІКА.

Товариші! Хай кожен з вас твердо се за своїть! Хай кожен з вас вияснить се ще десятком і таким способом освідомлює темних братів, котрі ще не звикли до того, як то можно жити без царів.

Коли ви розійдетесь по Україні — сійте сі думки!

При царях Україна не може бути вільною!
Се перше, що треба знати нашему Народові!
Кожний Українець мусить се знати!
Се єсть перший крок для здобуття автономії.

II.

Нині ми переживаємо великі часи, історичні часи; часи, які, можливо, більше не повторються. Перед Українським Народом стоїть завдання великої ваги: *вернути собі волю, ту волю, яку вкрадено у його*.

Український народ мусить її повернути!

Воля його мусить бути сповнена!

Тілько тепер ми можемо здобути собі свої права. Тепер тілько, поки залізо ще гаряче, ми можемо викувати свою долю. Куйте ж її!

Бо коли залізо застигне—буде пізно, і ми знов останемось рабами, панськими батраками.

Будьмо ж ковалями свого щастя Народного!

Російська революція принесла волю всім людям, які населяють Росію.

Тепер нема невільників!

І в Росії не повинно бути невільників Народів.

Як потрібна воля для окремих людей, так само вона потрібна і для тих народів, що живуть в Росії.

Український Народ мусить бути вільним!

Він має право сам розпоряджатися собою на своїй землі.

Він не дитина, для котрої потрібна опіка.

Досить тої опіки, яку ми мали над собою протяном 260 літ.

Вам, товариші, попередній промовець вже роз'яснив, чого нам треба.

І все те, що нам потрібне, ми мусимо взяти зараз же, не гаючись, взяти сами, не чекаючи, що хтось нам дасть його.

Та ѿ хто ж може нам давати те, що нам належить, що єсть наше?

Наше добро у нас украдено. Тепер нема тих злодіїв, і ми маємо право взяти назад своє добро.

Який буде лад в цілій Росії—про те будуть рішати Установчі Збори (Учредітельное Собраніє). Вони ж вирішать, чи буде на Україні автономія, чи ні. В Установчих Зборах братимемо участь увесь Народ через своїх виборних.

Український Народ пошле туди і своїх виборних, котрі будуть рішати про долю і шастя цілої України. Від їх рішення залежатиме доля всього нашого Народу кількох поколінь.

Виборні від Українського Народу мусять гаразд знати, що потрібне для НЬОГО.

Виборні сі мусять домагатися автономії для України і федерацівно-демократичної республіки для Росії.

Але щоб послати таких виборних, треба щоб сам Народ Український добре розбирався в ріжних справах, щоб він сам добре зінав, чого йому треба домагатися, яких виборних посылати на Установчі Збори, що ім наказувати.

Чи ж знає все це тепер Український Народ?

Чи можемо ми сподіватися, що він пошле таких виборних, котрі б дійсно обстоювали його права і волю!

В тому становищі, в якому він зараз знаходиться, сього сподіватися трудно.

Нашому Народові треба ще роскрити очі, треба йому показати, де лежать його інтереси. Треба його навчити, підготовити, щоб він умів правильно рішати, якого ладу йому домагатись, яких виборних посылати, що ім наказувати. Бо інакше його знов обдурають, як і досі дурили.

Ви, товариші, і всі ті, хто вже добре розуміє,

чого треба добиватися Україні, всі ми маємо на собі святий обов'язок освідомлювати свій народ, роскривати йому очі, засліплені царським московським урядом, наставляти його і підготувати до правильного розвязання своєї долі.

Всі, хто має змогу іхати на Україну, повинен іхати туди, щоб працювати серед Народу, навчати його, підготувати до Установчих Зборів.

Треба організувати Народ, щоб він виступив одностайне, однодушно добиватися автономії, бо як ми тісними рядами станемо і твердо будемо домагатися своїх прав, то тілько тоді іх і здобудемо.

35 міліонів Українського Народу пошлють багато депутатів на Установчі Збори.

Ми матимем спільніків серед інших пригнічених народів, як Литвини, Фінни, Ести, Латиші, Кавказькі народи, котрі домагаються—як і ми—федеративного устрою Росії і автономії для себе.

Всі ми разом матимем таку силу, котра доб'ється свого.

Треба лише, щоб наш Народ, яко найбільший серед пригнічених народів, послав на Установчі Збори потрібних депутатів, бо від сього залежатиме, чи здобудемо ми автономію, чи ні?

Отже, товариші, приготовляти наш Народ до Установчих Зборів—це друга задача, яка лежить перед кожним свідомим сином України.

III.

Дозвольте, товариші, пригадати Вам наше народне прислів'я:

„Доки сонце зійде—роса очі виість“.

Доки Установчі Збори встановлять законом той лад, який буде на Україні—пройде багато часу. Поки по закону вернуть те, що забрали беззаконно у нас, дуже довго ждати.

Установчі Збори тягтимуться не місяць і не два, навіть не рік і не два.

Сміливо можно сказати, що пройдуть роки, поки Установчі Збори скінчатъ свою величезну роботу.

Чекати того нам не доводиться.

Зараз, ми бачимо, всі руйнують старі царські порядки і заводять замісць них нові, вільні. А ми завели?

Отже і ми, Українці, не повинні лишатися в хвості у вісах, і ми також повинні робити те, чого вимагає від нас нинішня хвиля, бо час іде вперед і не чекає тих, що плентаються в хвості та відстають.

Як ми зараз не візьмемо свого, то послі буде пізно.

Разом зо всіма людьми і народами ми мусимо викидати з України те сміття, яке лишилося в нашій хаті після царського перебування в ній.

Всі ті порядки, які позаводив старий царський уряд, і які так дуже затримували розвиток нашого Народу, які принижували його, ми мусимо знищити. Щоб і духу того поганого не було.

І в першу чергу ми мусимо відкрити вікно до світла нашему Народові—мусимо завести свою школу.

Народ утримує за свої гроші і школи, і учителів, отже він має право домагатися, щоб ті школи були українськими і вчителі вчили тільки по українському.

Скрізь по селах, містечках та городах Народ наш повинен се зробити і на се треба вказати йому

А хто з учителів не захоче вчити наших дітей нашою мовою, то тим не місце на Україні, в українських школах. Хай такі шукають собі місце там, де їх захтять; нам же не потрібні ті, що калічуть душу нашого Народу.

Опріч шкіл, в селах есть ще церкви, куди царські псари також повводили своє приизирство до Українського Народу. Вони до того гордували нами, що наше слово вважали негідним, щоб на ньому молитися, щоб його можно почuti було в церкві.

Се ми мусимо винищити.

Попи, що живуть на наші гроші, мусять слово боже давати Народові його мовою.

Геть з церкви проповідь чужою мовою!

Народ Український повинен се заявити попам і вони мусять скоротися Народній Волі! Хто ж не схоче, тому не місце в Українській Церкві; нехай такі шукають собі таких місць, де їх розумітимуть, а нам такі не потрібні.

Далі. Скрізь, куди не пускали нашу українську мову, де до неї відносилися, як до мужицької, де її ображали, не визнавали, як мову „сірої скотинки“—скрізь туди наша мова повинна увійти: в суд, у всякі правительственні місця, на залізниці, на пошту, в земства, у волость і сельські правління—скрізь на Україні мусить бути Українська мова, наша рідна мова!

Український Народ повинен сього потребувати від всяких чиновників, котрі мусять скоритися волі Українського Народу.

А як не схочатъ геть

ПОТЕКА

Академії Наук

У Р С Р

Українській Народ мусить бути паном на своїй землі.

Він сам мусить керувати собою!

Доволі бути чужими, підніжками!

Український народ мусить *вибрати своїх людей до земства, до городських управ, до всяких комітетів*, що зараз порядкують нашою землею і народом, що встановляють для нього порядки.

Він сам повинен порядкувати собою!

Український народ мусить з'організуватися. По селах вибрati *сельські комітети*, по волостях *волоснi, а також повiтовi i губернiяльнi*. Скрiзь мусять бути свої люде, Українці.

Всі вони мусять коритися Центральнiй Українськiй Радi в Київi і керуватися нею.

Ми не вiдмовляємося платити податiв, давати рекрутiв для загальнодержавних потреб, але ми повиннi мати за те i право самi собою керувати, самi встановляти для себе такi порядки, якi для нас крашi.

Ми повиннi заводити зараз же у себе автономний лад, бо як ми тепер не вiзьмемо в свої руки влади, то захоплять її у нас чужi люде i ми знов опинимося в чужiй опiцi.

Годi нам бути iграшкою в чужих руках!

Зараз ми переживаємо такий час, коли влада буде в тих руках, хто прийде i вiзьме її.

Так не прогавимо ж!

Вiзьмiм те, що можемо, i на що маємо повне право!

Заводьмо зараз автономний лад на Українi!

А коли зберуться Установчi Збори, то ми будемо добиватися, щоб вони ствердили те, що ми пiд ту хвилю матимем.

Ось що, товариші, треба і нам знати і що треба роз'ясняти нашим братам на Україні.

Се—третя задача кожного сина України.

IV.

Ті три задачі, котрі, я вам, товариші, вказав;

1) розвіяти серед нашого Народу туман царизму,

2) роз'яснити йому необхідність автономії для України і готовити його до Установчих Зборів,

3) організувати його і на ділі тепер же заводити автономний лад,—

ці три задачі, котрі треба, рішити кожному Українцеві, можуть бути рішені тільки там—на Україні.

Кожен з нас, що може туди іхати і працювати серед Народу, мусить се зробити, як що він хоче, щоб його не проклинали будучі покоління, щоб не сказали, що наші батьки не подбали про нашу долю і волю.

Але єсть багато людей з нас, що не мають змоги зараз же вернутися до свого Народу, котрі мусять лишитися тут на чужині. До таких належить більшість і вас, товариші-салдати.

Що ж нам робити тут, запитаете Ви?

Пам'ятайте, товариші, що де б ви не були, де б не був Українець, він скрізь може дбати про добро своєї землі, свого Народу; кожний може покласти і свою цеглину, а з тих цеглин виросте великий будинок ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

Вас тут багато салдатів-українців.

Насамперед кожен з вас мусить освідомитись, узнати хто ми, чи сини, ким, за що закуті? Освідомитись і організуватись!

Творіть по своїх полках свої українські гуртки, свої громади.

Старайтесь зрозуміти і гаразд запам'ятати, чого нам, Українцям треба і обстоюйти ці наші інтереси.

Може настати час, коли виявиться потреба виступити нам, як організованим людям, щоб підтримати домогання наших братів на Україні.

Зараз у Київі заклалась Національна Центральна Українська Рада, котра дбає про те, щоб Народ Український дістав ті права, які йому потрібні.

Я уявляю собі такий случай, що ся Рада буде домагатися від Временного Правительства чого небудь для України. Як ми тут зможемо організовано підтримати домогання цієї Ради, то це матиме велике значіння.

Досить нам показати тоді Врем. Правительству, що ми готові піддержати свою Раду, щоб з цим рахувалися.

Без організації нам трудно чогось добитися.

Отже закладайте по своїх полках українські громади, старайтесь, де можна, виділятись в окремі українські роти, закладайте бібліотеки українські у себе, читайте, слідкуйте за життям на Україні, інтересуйтесь ним; збільшуйте в Петрограді військову українську громаду, посылайте представників до Національної Української Ради, котра єсть в Петрограді, входьте в українське життя, разом з іншими Українцями добивайтесь волі для Рідного Краю.

Збірайтесь на українські зібрання і там обмірковуйте свої справи.

Залишіть оту калічену московську мову, якою балакаєте, а говоріть рідною українською; скиньте з себе оте „хахалцтво“, в котре вас одягнули царські поспаки. Будьте гідними синами Україн-

ського Народу, не соромтесь називатися Українцями, бо в нашій історії, в нашему житті нічого, чого б треба було соромитися.

Наша історія велична і славна своїм минулим. Гордітесь нею!

„Учітесь, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь—
Свого не цурайтесь.

Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люди цураються,
В хату не пускають!“

— як казав великий наш поет і борець за волю Т. Шевченко.

Пам'ятайте про Рідний Край, про наш Народ!
Дбайте за його щастя і волю!

Кличте до спільної боротьби братів не-українців, для котрих Україна стала матір'ю!

Борітесь за спільну волю!
Творіть семью велику, нову!

I, мовляв поет:

„..... братів благих своїх
Господь не забуде.—
Воцариться в дому тихім
В семыі тій великій,
І пошле ім добру долю
Од віка до віка.“

Центральна
наукова бібліотека
АН УРСР
Акт № 197 *92*
№ 22 *1022-11*

БІБЛІОТЕКА

І. А. ГІГАУ

Т. Г. ШЕВЧЕНКА

№

~~15 коп.~~ 1022-11
~~174~~ 145-392. II

Незабаром будуть надруковані

ш 18293

3

1) І. КОСЕНЬ

„ХТО МИ І ЧОГО”

2) І. ШИМА

„ПРО ДВТНОМІ”

РЛ

№

6016

+

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ:

1) ТИЖНЕВУ ГАЗЕТУ

„БОРОТЬБА”

Орган Центр. Комітету Укр. Партиї Соц.-Революц.

Ціна: з 18 квітня до кінця року 3 р. 50 к.

Адреса: Київ, Львівська 10.

465

2) ЩОДЕННУ ГАЗЕТУ

„НАРОДНЯ ВОЛЯ”

Ціна: на 6 місяців—6 руб., на 1 місяць—1 руб.

Адреса: Київ, Хрещатик 27.

3) ЩОДЕННУ ГАЗЕТУ

„РОБІТНИЧА ГАЗЕТА”

Центральний орган У.р Соц.-Дем. Роб. Партиї.

Ціна: на 6 місяц.—7 р. 50 к., на 1 місяць—1 р. 50 к.

Адреса: Київ, Прорізна 28.

102.93